

అనాటి వానచినుకులు

తను తీసే సినిమాల్లాగే జీవిస్తున్న మనిషి పతంజలి.

అతనో అందమైన డ్రీమర్ అని సమీక్షిస్తుంటారు కొందరు పత్రికా రచయితలు.

ఈ ప్రపంచంలో మీ కిష్టమైన మనిషెవరు? అనడిగితే నేనే అంటాడు. జవాబులో ఎంత అహంకారముందో ఎగబడి అతని సినిమాల్ని చూసే ప్రేక్షకులే గ్రహించాలి. తన ఫోటోలు ఏ పత్రికల్లోనూ రాకుండా జాగ్రత్తగా కాపాడుకుంటాడు. అతని సినిమాల్ని అంతగా ప్రేమించే ప్రేక్షకులకి పత్రికల్లో అతని ఫోటో చూసుకునే భాగ్యం కూడా కలగనియ్యకపోవడం అన్యాయం. ఇంటర్యూ కావాలని ఏ జర్నలిస్టుయినా అడిగితే మీ రడిగే ప్రశ్నలకి ఆయన సినిమాలే జవాబులు చెబుతాయని చెప్పిస్తాడు సెక్రటరీతో.

బయటి ప్రపంచంలోకి రాకుండా నాలుగు గోడల మధ్యే గడిపే ఈ పతంజలిని ఏమనాలి? అహంతో కళ్ళు నెత్తికెక్కాయి అనటంలో తప్పేం లేదేమో అని రాస్తుంటారు మరో వర్గం పత్రికల వాళ్ళు.

★★★

జీవితంలో పతంజలికి అత్యంత ఇష్టమైంది ఒంటరితనం. స్నేహితులూ, సన్నిహితులూ లేరతనికి. ప్రారంభోత్సాలకీ, ఫంక్షన్లకీ వెళ్ళడు. అత్యంత ఉన్నత సాహిత్యం తప్ప, సాదా సీదా పుస్తకాలూ, పత్రికలూ చదవడు. అభిమానుల మంటూ వచ్చినవాళ్ళని కలవడు. వాళ్ళు రాసే లేఖల కేసి కన్నెత్తి చూడడు.

★★★

ఆఫీస్ రూమ్లో సీరియస్గా పని చేసుకుంటున్నాడు పతంజలి సెక్రెటరీ కృష్ణారావు. అప్పుడే వచ్చిన పతంజలి “మనకి కనిపించే ప్రతిదీ పరిశుభ్రతతో ఉండాలి. అందమైన అభిరుచితో, చక్కని భావుకతతో నిండిపోవాలి. ఆ రోజు వస్తుందంటావా కృష్ణారావు?” అన్నాడు. “వచ్చింది సార్!.. నేను చూస్తూనే ఉన్నాను.” పని చేసుకుంటూనే అన్నాడు కృష్ణారావు. నిజమా... ఎప్పుడు, ఎక్కడా?” అడిగాడు పతంజలి.

“మీ సినిమాల్లో సార్ !”

చిరాకు పడ్డ పతంజలి, “సినిమాలు నేనెందుకలా తీస్తున్నానో తెల్సా? అవి చూసిన జనంలో నే కోరుకునే మార్పు రావాలని” అన్నాడు.

“మీరు కోరుకున్నట్లు ఈ ప్రపంచంలో ప్రతి ఒక్కొక్కడూ భావుకుడు కాకూడదట; అదే జరిగితే అభినందించే వాళ్ళూ, విమర్శించే వాళ్ళూ ఉండరట -

అప్పుడీ ప్రపంచమంతా అసహ్యంగా తయారవుతుందట” అన్నాడు కృష్ణారావు.

“ఎవరు చెప్పారు నీకిది?” అన్నాడు.

“క్రియేటివిటీ అనే లెక్చర్లో భగవాన్ రజనీష్”, అని కృష్ణారావు అనడంతో నవ్వేసిన పతంజలి, “చూడు కృష్ణారావు”, నువ్వు అందమైన బట్టలు కట్టుకున్నావనుకో - నీది మంచి టేస్ట్ అంటారు. నువ్వు అందమైన బట్టలు కుట్టావనుకో - నువ్వు మంచి క్రియేటర్ వంటారు. పై రెండింటికీ తేడా ఉన్నట్టే క్రియేటర్కీ, భావుకుడికీ మధ్య కూడా చాలా తేడా ఉంది.”

మాట్లాడలేదు కృష్ణారావు.

ఇంకో విషయం చెబుతాను విను. ఇది కూడా నా అనుభవంలోంచి పుట్టిన సత్యమే.

చెప్పమన్నాడు కృష్ణారావు.

“ఒక ఖాళీ స్థలం ఉందనుకో. దాన్ని పరిశుభ్రంగా ఉంచటం నేర్చుకోవాలి మనిషి. అలా ఉంచడం అలవాటైతే తోట ఒకటి వేద్దామని ఆలోచన కలుగుతుంది.

అభిరుచిలోంచి భావుకత జనిస్తుంది.”

“ఈ భావుకత అన్నది మనిషిలో దానికిగా అది పుట్టాలి గాని, నేర్చుకోవడం వల్ల రాదు, అంటుంటారు మీరు. ఈ నేర్చుకోవడమెలాగ సార్? అడిగాడు కృష్ణారావు.

చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు పతంజలి.

“విన్నెంట్ వేంగ్, పికాసో, ఎడ్మండ్ డ్యులాక్, బోరిస్ వేలిజోల లాంటి పాశ్చాత్య కళాకారుల వర్క్స్ ని స్టడీ చెయ్యాలి.

ఉమర్ ఖయ్యాం, పిల్లలమర్రి చినవీరభద్రుడు, ఖలీల్ జిబ్రాన్ లాంటి కవుల్ని; ‘శిలాలోలిత’ అనే కావ్యం రాసి ఆత్మహత్య చేసుకున్న రేవతిదేవి లాంటి కవయిత్రులు అందించిన ఆహ్లాదాన్నీ జీర్ణం చేసుకోవాలి.

పాల్ మారియట్ ‘ఇన్నియో మొర్రికాన్ని’ హ్యూగో మాంటిగ్రో లాంటి వెస్ట్రన్ మ్యూజిక్ కంపోజర్స్ కంపోజిషన్స్ ని ఔపోసన పట్టాలి.

నేర్చుకోవడం అంటే అదే..అప్పుడే..అప్పుడే.. ఈ జనానికి పరిశుభ్రత, సంస్కారం, అభిరుచి, భావుకత ఏర్పడతాయి. మామూలు మనిషి కూడా మహాభావుకుడిగా రూపాంతరం చెంది తీరుతాడు.

అందుకు ఉదాహరణ ఎవరంటే - నేనే” అని ముగించాడు పతంజలి.

విన్న కృష్ణారావు “మనిషి భావుకుడుగా మారాలంటే మీరు చెప్పినట్టు స్టడీ చేసి తీరాలంటారా సార్!” అన్నాడు.

“ఔను.” ఆల్ఫోన్స్ అరిచినట్టు సమాధానం చెప్పాడు పతంజలి.

ఆలోచనలో పడ్డ కృష్ణారావు నిశ్శబ్దంగా నిశ్చమించా డక్కడ్చింది.

★★★

ఎన్.ఎస్.నారాయణరావు

(స్కూల్ టీచర్)

గంధంవారిపాలెం,

ఐనవరం మండలం,

తూర్పు గోదావరి జిల్లా,

ఆంధ్రప్రదేశ్.

ఆ రోజు వచ్చిన అభిమానుల ఉత్తరాలన్నీ చదివి, పతంజలి తరపున ఓపిగ్గా జవాబులు రాసిన కృష్ణారావు ఆఖర్న విప్పాడు రిపై కవరు పెట్టి మరీ రాసిన ఆ నారాయణరావు లేఖని.

ఎలిమెంటరీ స్కూల్ టీచరైన నారాయణరావు రాసిన నూటనాలుగో ఉత్తరం అది. అతని ఇంటి గోడకి చనిపోయిన తన తల్లిదండ్రుల ఫోటోలేవట. తనూ, భార్య పెళ్ళయ్యాక తీయించుకున్న ఫోటో పెట్టలేదట. ఏ దేవుళ్ళూ, దేవతల ఫోటోలూ కూడా లేవట. ఉన్నదల్లా చాలా కష్టపడి సంపాదించుకున్న పతంజలి ఫోటో మాత్రమేనట. ప్రతిరోజూ అతను పూజించేది ఆ పటానికే నట. నారాయణరావు కోరిక ఒకటే. సెక్రటరీతో కాకుండా పతంజలి స్వదస్తూరితో నాలుగే నాలుగు వాక్యాలు రాసి సంతకం చేసి పోస్ట్ చేస్తే తనకి కోట్లు సంపాదించినంత సంతోషట. దేవుడు తనకిచ్చిన ఈ జన్మ ధన్యమైనట్టేనట. సొంతం చదివిన కృష్ణారావు కణతల మీద వేళ్ళతో రుద్దుకుంటూ నిట్టూర్చాడు. ఆంధ్రదేశంలో ఎక్కడో మారుమూల గ్రామం నుంచి రాస్తున్న ఆ అభిమాని ప్రతి లేఖలోనూ నిజాయితీ స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

ఇంతటి అభిమానంతో రాస్తున్న ఉత్తరాలకు పతంజలి సమాధానం ఇవ్వకపోవడం అన్యాయం అనిపించింది కృష్ణారావుకి.

★★★

కార్తీక పౌర్ణమి ఆ రోజు.

సంపూర్ణ చంద్ర దర్శనం.

పతంజలి భవనంలోకి శబ్దాలు చేయకుండా ప్రవేశిస్తున్నాయి చల్లగాలులు.

బాల్కనీలో పరచిన బూరుగు దూది పరుపు మీద కూర్చున్న పతంజలి సన్నగా పొడుగ్గా ఉన్న వైట్ రమ్ని చాలా నెమ్మదిగా చప్పరిస్తూ చేత్తో పక్కనే ఉన్న టేప్ రికార్డర్లో ప్లే బటన్ నొక్కాడు.

పింక్ ఫ్లాయిడ్ ట్రాక్ ఆరంభమైంది.

సంగీతాన్ని వింటూ చందమామని చూస్తూ, వైన్ చప్పరిస్తూ, త్వరలో తియ్యబోయే సినిమా కథ గురించి ఆలోచిస్తుండగా అప్పుడే వచ్చిన కృష్ణారావు చేతిలో లెటర్ హెడ్ ఒకటుంది.

“క్షమించండి” సార్, మీతో కొంచెం పనుంది.

విషయాన్ని వేమన పద్యమంత క్లుప్తంగా చెప్పాడు కృష్ణారావు.

ఎలాంటి జవాబివ్వకుండా నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయిన పతంజలి కాసేపయ్యాకా అన్నాడు. “నేనో తప్పు చేస్తున్నాననిపిస్తోంది” కృష్ణారావుగారూ!, అని.

సంబోధనలో మార్పుని గమనించిన కృష్ణారావు, “ఏంటి సార్?” అన్నాడు.

“మీతో కాస్త చనువుగా మాట్లాడటం.”

“అలా మాట్లాడడం వల్ల నేనెలాంటి ఎద్దాంటేజూ తీసుకోలేదు” సార్!

“ఇప్పుడు నన్నీ పని చెయ్యమనడం ఎడ్వాంటేజ్ తీసుకోవడం కాదా? అభిమాని నంటూ ఎవరో రాసిన ఉత్తరానికి నన్ను జవాబు రాయమనడాన్ని ఏమనాలి, కృష్ణారావుగారూ? పైగా ఈ టైమ్లో.”

“చూడండి, సార్! వంద ఉత్తరాలకి పైన రాసిన అతనికి మీ రీ జవాబు రాయడం వల్ల అర్థణా లాభం ఉందా ఆ మనిషికి? మీరు ఆశించినట్టు ప్రతి మనిషీ భావుకుడు కావాలంటే లక్షల సంఖ్యలో మనుషులు మీ సినిమాలు చూడాలి. స్పందించాలి. మీరు కోరుకుంటున్న కోవకి చెందిన ఈ భక్తుడికి మీరు జవాబు రాయడం న్యాయం. మీ ఉత్తరం అందుకున్న ఆ అభిమాని ద్వారా మరో పదిమంది అభిమాన్లు పుడతారు. వాళ్ళని కూడా మనం గౌరవిస్తే ఆ పదిమంది లోంచి వందమంది, వాళ్ళలోంచి వేల మంది, లక్షల మంది, కోట్లమంది... అప్పుడే మీ కల నిజమౌతుంది. మీరే చెప్పారొకసారి - అభిమానిస్తూ ఉత్తరాలు రాస్తే తన ఆఖరి క్షణం వరకూ జవాబులిస్తూనే వచ్చారు చలం అని..సత్యం మాటాడు తున్నాను. అర్థం చేసుకుంటే చాలా సంతోషిస్తాను. అవమానిస్తున్నానని అపార్థం చేసుకున్నా కూడా సంతోషిస్తాను. మరి వస్తాను.” వెళ్ళిపోయాడు కృష్ణారావు.

★★★

ప్రతిరోజూ ఉదయం తొమ్మిది కాగానే ఆఫీస్ రూంలో కూర్చుని పని చేసుకునే కృష్ణారావు మర్నాడు రాలేదు.

మధ్యాహ్నం, సాయంత్రం దాటినా రాలేదు.

రాత్రి ఎనిమిదింటికి పతంజలే కృష్ణారావు ఇంటికి కారేసుకొచ్చి తన ఇంటికి తీసుకెళ్ళా దార్లో చెప్పాడు. “నువ్వే నెగ్గావ్ కృష్ణారావ్! ఇవాళ పొద్దుటే నారాయణరావుకి రిపై రాసి నా ఫోటో మీద సంతకం చేసి పోస్ట్ చేశాను.”

“జవాబు రాయమన్నది నా పంతం నెగ్గించుకోవడానికి కాదు. ఒక అభిమానిని తృప్తి పరచడానికి సార్.”

“సరే ఒప్పుకుంటున్నాను, కృష్ణారావ్. కానీ, రాత్రి నువ్వు అర్జ్యుచేసిన పాయింట్కి మట్టుకి ఏ మాత్రం కన్విన్స్ కాను.”

“ఏంటి సార్!”

ఒక అభిమాని ఆనందం ద్వారా పదులు, వందల్లోంచి, లక్షల సంఖ్యలో అభిమానులు పుడతారన్నావ్. వాళ్ళంతా భావుకులుగా రూపాంతరం చెందుతారన్నావ్.. నే నొప్పుకోను.. ఒక మనిషి భావుకుడిగా మారాలంటే ఆ మధ్య చెప్పినట్టు నాలా ఎంతో చదవాలి. ఎన్నో వినాలి, చూడాలి. ఏమంటావ్?

సమాధానం చెప్పాలనిపించినా ఆ సమయంలో చెప్పటం అనవసరం అనిపించి మౌనంగా ఉండిపోయాడు కృష్ణారావ్.

ఆనాటి వానచినుకులు

వాచ్మేన్ గేటు తెరిచాడు. కారు లోపల పార్క్ చేసిన పతంజలి, “బాల్కనీలో కెళదాం ర” మ్మని ఆహ్వానిస్తే వెనకే వెళ్ళాడు కృష్ణారావు.

పరుపు మీద కూర్చున్నా రిద్దరు. రమ్ ఆఫర్ చేస్తే నా కలవాట్లే దన్నాడు కృష్ణారావు.

సరే అని గ్లాసందుకుని చంద్రుడ్డి చూడ్డంలో లీనం అయిన పతంజలి కాసేపయ్యాకా అన్నాడు. “ఈ సారి సినిమా విలేజ్ బ్యాగ్రౌండ్లో తీద్దామని ఒక పాయింట్ అనుకున్నాను” అని.

“అలాగే సార్!” అన్న కృష్ణారావు “చెప్పడం మర్చిపోయాను. రేపు నాకు లీవ్ కావాలి సార్!” అన్నాడు.

ఎందుకు? అడిగాడు పతంజలి.

ఎన్నాళ్ళ నించో కంచి పీఠాధిపతుల్ని చూడాలంటుంది మా ఆవిడ. మిమ్మల్నుడిగి రేపు తీస్కేళ్తా నన్నాను. మీరు సరే అంటే ఉదయాన్నే బయలుదేరతాం.

అలాగే... వచ్చేప్పుడు ఒక మంచి కథ తీసుకురా కృష్ణారావు!...

“కంచిలో పట్టుచీరలు దొరుకుతాయి గానీ.. కథలెక్కడ దొరుకుతాయి సార్!”

“ఎందుకు దొరుకవు? కథలన్నీ చివరికి చేరేది కంచికే అంటారు కదా!” పతంజలి జోక్కి నవ్వేసిన కృష్ణారావు కాసేపయ్యాకా బయలుదేరాడు ఇంటికి.

★★★

ఆ రోజు పోస్ట్ చూసిన కృష్ణారావుకి మతి చలించినట్టయింది. అన్నీ గంధంవారి పాలెం మంచి వచ్చిన ఉత్తరాలే. వందకి పైన ఉంటాయి.

స్కూల్ టీచర్ నారాయణరావు సుదీర్ఘ లేఖ సరే..

గంధంవారి పాలెం సర్పంచి,

గంధంవారి పాలెం పంచాయితీ బోర్డు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్,

గంధంవారి పాలెం ఆర్.ఎం.పి. డాక్టర్,

గంధంవారి పాలెం టెంపుల్ ఈ.ఓ,

అలా ఆ ఊరి వాళ్ళంతా రాసేశారు.

నారాయణరావు చెప్తుంటే సొల్లు కబుర్లని కొట్టి పారేసిన వాళ్ళు పతంజలి స్వహస్తాలతో రాసిన ఉత్తరం చూసి ఆశ్చర్యపోయారట. అతని సినిమాల్లో గొప్పదనం గురించి విపులంగా చెప్పేసరికి విని మంత్రముగ్ధు లయిపోయేరట - వాళ్ళ ఊళ్ళో సినిమా హాలు లేదట. ఊరు ఊరంతా రాజమండ్రి వెళ్ళి ఈ మధ్యే విడుదలయిన ‘సమాధి నెం. 7’ సినిమా చూసేరట.

అది సినిమా కాదట-జీవితమట. అందులో పాత్రలు... పాత్రలు కాదట. నిత్య జీవితంలో వాళ్ళకి ఎదురవుతున్న మనుషులట.

ఆ ఊరి జనం ప్రార్థించేదేమిటంటే పతంజలికి గంధంవారి పాలెంలో ఘనమైన సన్మానం చేయాలని, ప్రయాణం కొంచెం కష్టమైనా వచ్చి తీరాలని మనసారా కోరుకుంటున్నారు.

★★★

ఆస్ట్రాల్ అభిమానికి ఉత్తరం రాయడానికే అంత రాద్ధాంతం చేసిన పతంజలి సన్మానం అంటే వస్తాడా? ఆలోచనలో పడ్డ కృష్ణారావు అతన్నెలా ఒప్పించాలా అని తెగ సతమతమవుతూ సాయంత్రం వరకూ గడిపాడు.

ఎంత ఆలోచించినా ఎలాంటి చిట్కా దొరకలేదు. ప్రయత్నించి చూద్దాం - అని బయలుదేరాడు లోపలికి.

డ్రాయింగ్ రూమ్లో టీవీ చూస్తున్నాడు పతంజలి. వార్తలొస్తున్నాయి - 'చదువుతున్న అమ్మాయి చంద్రకాంత అంత అందంగా ఉంది గానీ ఒకటే లోపం. ముఖానికి బొట్టు లేదు. క్రిస్టియన్ అనుకుంటాను, అని పెద్దబొట్టు (స్టిక్కర్) ఒకటి తెచ్చి టీవీ స్క్రీన్ మీద ఆమె నుదుట భాగాన అంటించి అప్పుడు సంతృప్తి పడి మరీ వార్తలు చూడ్డంలో లీనమవుతున్నాడు పతంజలి.

ఇంతలో ఉత్తరాల కట్టలో ప్రత్యక్షమయ్యాడు కృష్ణారావు.

అయిష్టంగా వాటిని చూసిన పతంజలిని పట్టించుకోకుండా సర్వం చదివి నిపించాడు కృష్ణారావు.

విన్న పతంజలి ముఖంలో తమాషా అయిన కాంతి రేఖ ఒకటి మెరిసింది.

“ఇవన్నీ నాకెందుకు వినిపించినట్టు?”

“మీ కొచ్చిన ఉత్తరాలు.”

“ఎప్పుడూ వస్తుంటాయి గదా. ఏనాడూ లేనిది ఈనాడు నాదగ్గరికి పట్టుకొచ్చి ఎందుకు వినిపించినట్టు?”

ఎవరైనా ఒక పాపులర్ స్టార్ మార్కెట్లో ఉంటే ప్రతి ఊళ్ళోనూ, కిళ్ళీకొట్టువాడూ, చిన్న ఫ్యాన్సీ షాపువాడు ఫాన్స్, అసోసియేషన్ అని లెటర్ పేడ్ వేయించి ఉత్తరాలు రాసేస్తుంటారు. ఫోటోలు పంపించమని కోరుతుంటారు. ఇవి అలాంటి వాళ్ళు రాసిన ఉత్తరాలు కాదు. ఒక దర్శకుడి సినిమాని మూకుమ్మడిగా చూసి స్పందించి రాసినవి. వీటిలో భాషా దోషాలుండొచ్చు. భావాలు మాత్రం స్పష్టంగా ఉన్నాయి.”

“ఇంతకీ ఏమంటావ్? వీళ్ళందరికీ నేనే స్వయంగా జవాబులు రాయాలంటావా?”

“వాళ్ళు చెయ్యబోయే సన్మానానికి మీరు అటెండ్ కావాలంటాను.

అవును, సార్! ఎక్కడో కుగ్రామంలో ఉన్న జనం మనసుల్ని ఒక్క సినిమాతో మీరు దోచేసుకోవటమన్నది సామాన్యమైన విషయం కాదు. ఎవరికైనా చెప్పినా నమ్మడగని విషయం. సార్ ఇది ఆస్కార్ రావటం కంటే గొప్ప విషయం, కేన్స్ ఫిలిం ఫెస్టివల్లో మీ ఫిల్మ్ సెలక్షన్ వడం అవార్డ్ రావటం కంటే గొప్ప విషయం. ఈ విషయం పక్కన పెడితే, గ్రామీణ వాతావరణంలో మీరు తియ్యబోయే సినిమా కథకి సంబంధించి ఈ ట్రిప్ మీకు బాగా ఉపయోగపడుతుంది.

సెక్రటరీ కృష్ణారావు చెప్పే ప్రతి మాటా సబబుగా వుండటమే కాకుండా సత్యంలా, అన్వించడంతో మరేం ఆలోచించకుండా సరే అనేశాడు పతంజలి.

★★★

సెంట్రల్ స్టేషన్లో రాత్రి పదిన్నరకి బయల్దేరాల్సిన హౌరా మెయిలు గంట లేటుగా బయల్దేరింది. ఏ.సీ. ఫస్ట్ క్లాస్లో కూర్చున్న పతంజలి హమ్మయ్య అనుకున్నాడు. అంతసేపూ డిమ్ గా వెలిగిన బల్బుల్లో కాంతి రెండు రెట్లు పెరిగింది. అప్పుడు చూశాడు తను కూర్చున్న సీట్ కేసి - గ్రే కలర్ రెజ్జిన్ క్లాత్ తో కుట్టిన ఆ సీట్లు వెడల్పయిన టీకు చెక్కలంత గట్టిగా వున్నాయి. వాటి మూలలూ, అంచులూ దుమ్ముతో నిండి అట్టగట్టుకు పోయాయి. స్విచ్ బోర్డ్ కింద ఫిక్స్ చేసున్న యాష్ ట్రే సిగరెట్ పీకల్తో నిండిపోయి ఉంది. వాటికేసి అసహ్యంగా చూసిన పతంజలి లేచి బాత్ రూమ్ వేపెళ్ళాడు.

తలుపు తెరవగానే వాసన - గిజాటుగా ఉంది. మకిలి పట్టేసి ఉన్న స్టీల్ వాష్ బేసిన్ పైనున్న టాప్ బలంగా ప్రెస్ చేసేసరికి ఎర్రటి నీళ్ళు ఫోర్స్ డ్ గా బయటికొచ్చాయి. ముఖం చేతులూ కడుక్కుండా మనుకున్నవాడల్లా ముక్కు మూసుకు మరీ కూపేలో కొచ్చేశాడు.

ముఖం ఇబ్బందిగా పెడ్తూ సీట్లో కూర్చుని “నీళ్ళున్నాయా?” అన్నాడు.

స్టేషన్లో కొన్న పాండిచ్చేరి మినరల్ వాటర్ బాటిల్ ని అందించాడు కృష్ణారావు.

“యూరప్ లో ఇలాంటి ట్రైన్స్ ఎంత శుభ్రంగా ఉంటాయో తెల్సా?” తాగిన నీళ్ళ సీసాని తిరిగి అందిస్తూ అన్నాడు పతంజలి.

తెలియదన్నట్టు చూశాడు కృష్ణారావు.

“అక్కడే హాయిగా కాపురం చెయ్యొచ్చన్నంత పరిశుభ్రంగా ఉంటాయి ఫ్లాట్ ఫారాలు. ఆగివున్న ట్రైన్ కంపార్ట్ మెంట్ లోకి ఎక్కామో లేదో చాలా కాస్ట్ లీ పెర్ ఫ్యూమ్ వాసన ఆహ్లాద పరుస్తుంది. దివాన్ కాట్స్ లా వున్న సీట్ల మీద గ్రే కలర్ వేసున్న రైలు పెట్టి గోడలు చేయబడి వున్నాయి.

కూర్చున్న వాళ్ళకి ఏ నోప్పి తగలకుండా స్మూత్ జర్క్తో కదిలే ట్రైన్ కొన్ని క్షణాల్లోనే మన విమానాల స్పీడు అందుకుంటుంది. గులాబీరంగు డ్రెస్ వేసుకొచ్చే హోస్టెస్లు ఆరెంజ్ జ్యూసు అందించి ఏ రకంగా బ్రేక్ఫాస్ట్ కావాలో తెలుసుకుని నమ్రతగా నిష్క్రమిస్తారు.

తలొంచుకున్న కృష్ణారావు “సారీ, సార్!” మనం వెళ్ళే ప్రాంతానికి ఫైట్ సర్వీస్ లేదు, అన్నాడు.

ఫైట్ గురించి కాదు. మనుషులు పరిశుభ్రంగా వుంటే పరిసరాలు కూడా పరిశుభ్రంగా ఉంటాయి. ఆ మనిషే శుభ్రంగా వుండాలంటే వాడికి కొంత జ్ఞాపం కావాలి. అదే ఉంటే కళాత్మకమైన జ్ఞానం వుడుతుంది. ఇవన్నీ మనిషిలో మూర్తిభవించాలంటే వెనకటికి నేను చెప్పిన ఆ స్టడీ కావాలి అని చెప్పిందే ఎన్నిసార్లు చెప్పించు కుంటావ్ నా చేత” అంటూ ఆర్టిస్టిక్ లైఫ్ గురించి, భావుకత గురించి చాలాసేపు మాట్లాడిన పతంజలి చాలా ఆలస్యంగా నిద్రపోయాడా రాత్రి.

ఉదయం పదిన్నరకి రాజమండ్రిలో ఆగింది మెయిల్.

పరికిస్తూ వికారంగా ముఖం పెట్టి చూస్తుండగా దిగిపోయారు పదిహేను మంది జనం... అందరి చేతుల్లోనే పూలదండలున్నాయి.

లాల్సీ పైజామా వేసుకుని నల్లగా, పొడుగ్గా వున్న బక్క పల్చని యువకుడు పతంజలినే రెప్పార్చుకుండా చూస్తూ పెద్ద దండని పతంజలి మెళ్ళో వేసేసి సాష్టాంగ పడిపోయాడు. మనం బయల్దేరదామా! “మనం మారాల్సిన ఆ పాసింజరు ఏ ప్లాట్ఫారంలో ఆగుతుంది” అన్నాడు ఇంకో మనిషి.

అసలే అంతులేని విసుగూ, వికారాల్తో వున్న పతంజలి మళ్ళీ పాసింజరేంటని అడుగుతుంటే మధ్యలో కొచ్చిన నారాయణరావు “మన్నించండి ఈ మెయిలు మా బలభద్రపురం స్టేషన్లో ఆగదండి” అంటుండగా ఆ జనం మధ్యలో ఉన్న ఒక మనిషి “మనం ఎక్కాల్సిన పాసింజరు బండి ఏక్క ప్లాట్ఫారం మీదుంది” సిగ్గులిచ్చేశారు... రామభక్తుడైన ఆంజనేయస్వామిలా పతంజలి కాళ్ళ దగ్గరే కూర్చున్న నారాయణరావు తన ఆరాధ్య దైవమైన ఆ సినిమా దర్శకుడి నోట్లోంచి ఏ పలుకైనా బయటపడ్తుందేమోనని అల్లనేరేడు కాయల్లాంటి తన కళ్ళతో ఆత్రంగా చూస్తున్నాడు.

పతంజలి ఎవరికేసి మాత్రం చూడ్డంలేదు. శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ ఎంతో అందమైన యువకుడూ, భావుకుడు అయిన ఆ చలనచిత్ర దర్శకుడు ఈ లోకంలో లేడు. శీతవేళలో చందన పరమళాల్ని ప్రసరించే ఒక సుమధురమూ, సుందరమూ అయినలోకంలో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు.

ఎటు చూసినా లేత పచ్చని పైరులతో నిండిన వేలాది ఎకరాల పంటపొలాలు వాటి అంతమెక్కడో చూద్దామన్నా కంటి కందనంత విస్తీర్ణంగా పరుచుకుపోయి ఉన్నాయి. వాటి మధ్యలో పచ్చని ఆ భూదేవి తీసుకున్న పాపిట రైలు పట్టాలు. నలుపూ, మధ్య మధ్యలో నీలం పొగల్ని వదిలే రైలింజను తెల్లటి పాలరంగు వేసిన బోగీల్ని లాక్కుని వెళ్తోంది. లోపలి గోడలకి, మొట్టమొదటిసారిగా స్త్రీకి చారెడు కళ్ళని చిత్రించిన బెంగాలీ చిత్రకారుడు జెమినీరాయ్ చిత్రాలూ, రాజా రవివర్మ పెయింటింగులూ, బాపూ వర్ణచిత్రాలు వేలాడుతున్నాయి. ఎలాంటి మరకలూ లేని బూరుగుదూది పరుపులతో కుట్టి వున్న సీట్లు కునేగా మఱుకుళందు పరిమళాల్ని వెదజల్లుతున్నాయి. ఒక పరుపు మీద కూర్చున్న మహా గాయకుడైన గులామ్ ఆలీ పరుగెట్టే బండిలోంచి పుడ్తున్న తాలంలో ఊచల కిటికీలోంచి చూస్తున్న గాలి కెరటాలు చూపించే శృతి పాయంతో మేఘమల్దర్ రాగంలో ముషాయిరాల్ని గానం చేస్తున్నాడు.

ఆ గాయకుడికి ఎదురు పరుపు మీద కూర్చున్న పతంజలి అంజలి ఘటిస్తూ ఆస్వాదిస్తున్నాడు. వేగం తగ్గిన పొగబండి ఒక స్టేషన్లో ఆగేసరికి కిటికీలోంచి తిరిగి చూశాడు. ముదురుపచ్చని మామిడి తోటల మధ్య బొమ్మరిల్లులా ఉందా స్టేషన్. పరిశుభ్రానికి నిర్వచనంలా ఉన్న ప్లాట్ఫారం మీద తెల్లటి యూనిఫాం వేసుకున్న నల్లటి స్టేషన్ మాస్టర్ శుక్లపక్ష చంద్రుళ్ళా నవ్వుతూ చేతిలో పచ్చజెండా ఊపేలోపు ఆమ్రపాలి లాంటి అందమైన అమ్మాయిలు అందంగా పరుగులు తీస్తూ వచ్చేరు. వాళ్లు ధరించిన అందమైన వస్త్రాలు రకరకాల రంగుల్లో మెరిసిపోతున్నాయి.

ఆ జవ్వనులు అల్లుకున్న పొడుగాటి జడల చివర జలజలా మోగుతున్నాయి గంటలు. వాళ్ళ జడపాయల మధ్యన ఇమిడిన బంతిపూలు సూర్యుడ్నించి తెంచుకొచ్చి తగిలించుకున్నట్టున్నాయ్. కాళ్ళకున్న వెండి మువ్వలు శ్రుతిబద్ధంగా నిర్మించినట్టున్నాయ్. మొత్తంగా చూస్తే దేవకన్యలు మానవరూపాలు దర్శించి దర్శన మిస్తున్నట్టున్నారు.

వాళ్ళు లోపలికొచ్చారో, లేదో స్టేషన్ని మూసేసి ఉన్న మామిడి తోటలో చిలకలూ, కోకిలలూ వేలాది సంఖ్యలో వచ్చి మూగా యా భోగిలో.

బలభద్రపురంలో బండి ఆగింది.

అందరితో పాటు రైలు దిగిన పతంజలి ప్లాట్ఫారం కూడా లేని ఆ చిన్నస్టేషన్ని చూస్తున్నాడు.

“ఇక్కడ్నుంచి మీ ఊరెళ్ళడానికి టేక్సీ ఏమన్నా ఏరేంజ్ చేశారా?” అడుగుతున్నాడు కృష్ణారావ్.

“క్షమించండి సార్! ఈ మారుమూల అలాంటివేం దొరకవండి”. దాదాపు పతంజలిని అంటుకుపోయి నిలబడ్డ నారాయణరావు నమ్రతగా అన్నాడు.

“మరెలాగా వెళ్ళడం?”

“కాస్పేపట్లో రాజానగరం బస్సు వచ్చేస్తుంది. అందాకా గురువుగారు స్టేషన్ మాస్టరుగారి క్వార్టర్స్ లో విశ్రాంతి తీసుకోవడానికి పర్మిషన్ తీసుకున్నానండి.”

పతంజలి కేసి చూడ్డానికే భయపడ్తున్న కృష్ణారావు అతని ముందుకొచ్చి తలొంచుకుని నిలబడి “అక్కడకట వెళ్దామా సార్!” అన్నాడు.

ఏ జవాబు ఇవ్వక పతంజలి నిలబడి ఉన్నాడు.

ఓ అరగంట కాలం గడిచాక హోరన్ మోగించుకుంటూ రైలు పట్టాల్ని క్రాస్ చేసుకుంటూ వచ్చాగింది బస్సు.

బాగా దుమ్ము పట్టేసి ఉన్న ఆ ఎర్రరంగు డొక్కు బస్సు కాస్త ఖాళీగానే ఉండటంతో కండక్టర్ని బతిమరాడి మధ్యలో ఉన్న సీటు మొత్తం పతంజలి, కృష్ణారావు తప్ప ఇంకో ప్రయాణీకు డెవ్వుడూ కూర్చోకుండా ఏర్పాటు చేశారు నారాయణరావు సహచరులు.

లోపలి కెక్కి కూర్చున్న పతంజలి ఆ బస్సు లోపలంతా పరిశీలించడం మొదలెట్టాడు మళ్ళీ. ముదురు నీలం రంగు రెగ్జిస్ సీట్లన్నీ చిరిగిపోయి కొబ్బరి పీచు బయటికొచ్చేస్తూ కనిపించాయి. బస్సు బాడీ కట్టిన కొత్తలో వేసుంటారు ఆలీవ్ గ్రీన్ పెయింట్. అదిప్పుడు పెచ్చులూడిపోతూ రేకులకి పట్టిన తుప్పు కూర్చున్న వాళ్ళ నెత్తి మీద రాలుతూ ఉంది.

డ్రైవర్ సీటుపైన పటాలూ, వాటి ఫ్రేముల మూలల గుచ్చి వెలుగుతున్న అగరవత్తులూ కనిపించాయి.

వేగంగా ముందుకెళ్తుంది బస్సు.

చాలా గంటల తర్వాత నెమ్మదిగా నోరు విప్పిన పతంజలి అన్నాడు కృష్ణారావుతో.

“ఏంటి” సార్ అది!

“ఇంతకు ముందు చెప్పిందే”.

“మళ్ళీ చెప్పండి సార్” వింటాను అనడంతో మళ్ళీ మొదలెట్టాడు పతంజలి.

పరిశుభ్రమైన ఆలోచనలు మనిషిలో ఉంటే దానితో మన చుట్టూ ఉన్న వాతావరణాన్ని శుభ్రపరుస్తాడు. శుభ్రం లోంచే అభిరుచి ఏర్పడుతుంది. అభిరుచే ఊహ లోకాల్లోకి తీసుకెళ్తుంది. అదే భావుకత. అతనే భావుకుడు. ఇది నేను నమ్మిన సత్యం. నువ్వు పెట్టిన ఈ ప్రయాణంలో నేను చూస్తున్న చేదు అనుభవాలు నన్నూ, నా సత్యాన్ని కఠినసత్యాన్ని చేశాయి. నిజం, క్రిష్ణారావు, ప్రతి మనిషి ఒక భావుకుడిగా మారాలంటే నాలా చాలా ఉద్గ్రంధాల్ని, నాలా సంగీతాన్ని, నాలా మహానుభావుల జీవిత చరిత్రల్ని చదివి, విని, పరిశీలించి పునీతం కావాలి. అప్పుడు గానీ మనిషి భావుకుడు కాలేడు.

ఈ ప్రపంచాన్ని గొప్ప భావనా ప్రపంచం చెయ్యలేడు" ముగించాడు పతంజలి.

"మీలా స్టడీ చేస్తే తప్ప ఈ నాగరిక ప్రపంచంలో భావుకుడు అనేవాడు పుట్టడంటారా, సార్!" కృష్ణారావు బలంగా వేసిన ప్రశ్నకి, "పుట్టడు గాక పుట్టడు" అన్నాడు పతంజలి.

★★★

ఎర్ర కంకర దుమ్ము లేపుకుంటూ ఆగింది డొక్కుబస్సు.

అదంతా చేగల్పాడు ప్రాంతం.

ఎప్పట్లాగే చుట్టూ ఉన్న జనానికి కాస్త దూరంగా వెళ్ళి నిలబడి తన తలని మూడువందల అరవై డిగ్రీలూ తిప్పి చూసిన పతంజలికి సన్నటి మట్టిరోడ్డు తప్ప ఊరు అనేది కనుచూపు మేరలో కనిపించలేదు.

అలా చూస్తూనే ఉన్న అతని దగ్గరకి పరిగెట్టుకుంటూ వచ్చిన నారాయణరావు, "ఈ మట్టి రోడ్డుమట్ట మూడు మైళ్ళు వెళ్తే మన ఊరు వచ్చేస్తుంది గురువుగారూ! మిమ్మల్ని చాలా శ్రమ పెడుతున్నందుకు మమ్మల్ని మన్నించాలి" అంటూ పతంజలి కాళ్ళ మీద పడ్డ అతన్ని పైకి లేపిన కృష్ణారావు. మూడు మైళ్ళు నడిచే వెళ్ళాలా? "అంటుండగా వచ్చి ఆగిందొక రిక్షా.

చెప్పులు లేకపోయినా చాలా పరిశుభ్రంగా ఉన్నాయి కాళ్ళు. చలువ చేయించి కట్టుకొన్న ఖాకీ నిక్కరూ మోచేతుల దాకా మడతపెట్టిన రంగు వెలసిన గళ్ళచొక్కా, నున్నగా గీసుకున్న గడ్డం, నూనె రాసుకుని దువ్వెనతో చక్కగా దువ్వకున్న క్రాఫ్ తో వున్నాడా రిక్షావాడు.

పరిగెట్టుకుంటూ వాడి దగ్గరకెళ్ళిన నారాయణరావు, గురువుగారలా ఎండలో మండి పోతుంటే బొమ్మలా నిలబడి చూస్తావేంట్రా... వెళ్ళు. సామాన్లు పెట్టి దొరగార్ని సీట్లో కూర్చోబెట్టు" అని కసిరేసి మళ్ళీ పరిగెట్టుకుంటూ పతంజలి దగ్గరకొచ్చేసి, వీడి పేరు గోపాలం సార్! మా ఊరు దాటి ఎరగడు. ఆ రిక్షా వీడి సొంతమేనండి. బండికి చిన్న రిపేరోస్తే చాలండి... దాన్ని బాగు చేసే దాకా బయటకు తియ్యడండి. ఆ డొక్కు రిక్షాకున్న రంగులు, దానికి ముందూ వెనకూ ఉండే అక్షురాలు కూడా వీడు రాసుకున్నవేనండి. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ ఉంటాడండి. మూడ్ బాగుంటేనే బేరం కడతాడండి. వీడు రాని రోజు బస్సు దిగి ఊళ్ళో కెళ్ళే మాలాంట్లోళ్ళకి నరకమేనండి మరి. దయచేసి తమరీ రిక్షాలో ఎక్కి కూర్చుంటే క్షణాల్లో లాగించేస్తాడండి."

ఖరీదైన సూట్ కేసును రిక్షాలో పెట్టిన గోపాలం తన బండిని పతంజలి దగ్గరకు లాక్కొచ్చినప్పుడు అతని శిరస్సు నుంచి శిరిపాదం వరకూ పరిశీలించి చూసిన పతంజలికి ఎంత స్వచ్ఛంగా వున్నాడీ మనిషి అనిపించింది. రిక్షా సీట్లో కూర్చుని కాళ్ళు పెట్టుకునే చోట్లో రెండు పెద్ద సూట్ కేసులుండడంతో సీట్లో కూర్చున్నా కాళ్ళు పెట్టుకోవడం ఇబ్బందనిపించిన కృష్ణారావు పతంజలితో అన్నాడు" మీరా సీట్లో కూర్చుని కాళ్ళు పెట్టుకోడానికి చోటులేక

అవస్థపడ్డా ఆ గతుకుల కంకర రోడ్లో ప్రయాణం చేసేకంటే మన కూడా ఉన్న వీళ్ళతో పాటు నడిచిస్తేనే బాగుంటుందేమో సార్! ఈ రిక్షావాడ్ని సామాన్లతో ముందెళ్ళిపోమ్మని చెబుదాం” అన్నాడు.

సరే అని పతంజలి అనడంతో గోపాలం దగ్గర కొచ్చిన కృష్ణారావు “లగేజీతో నువ్వు పద. మేం వీళ్ళతో కలిసొస్తాం” అన్నాడు.

సరే అని రిక్షా ఎక్కిన గోపాలం గంధంవారి పాలేంవైపు నడుస్తున్న వాళ్ళని క్రాస్ చేసుకు వెళ్తుండగా కాకతాళియంగా ఆ రిక్షా వెనుక సైన్ బోర్డ్ మీద రాసి వున్న ఆ వాక్యం మీద పడ్డాయి పతంజలి కళ్ళు. అది చదివిన అతడు, ఏదో మహాశక్తి ఆజ్ఞాపించినట్టు హఠాత్తుగా ఆగిపోయాడు. అతనోపాటు ఆగిపోయిన కృష్ణారావు కూడా చదివాడా వాక్యం.

ఆ రిక్షావాడు తన రిక్షా సైన్ బోర్డ్ మీద రాసుకున్న ఆ వాక్యం -

‘అనాటి వాన చినుకులు’.

ప్రాణమున్న శిల్పంలా నిలబడిపోయిన పతంజలి శరీరమంతా స్వేదంతో నిండి పోతుంది. దగ్ధమవుతున్న దండకారణ్యంలోంచి వీచే సెగల్లా ముక్కులోంచి వస్తున్నాయి ఆవిర్లు.

పెనుతుపానుకి పరమేశ్వరుడి గుళ్ళో కంచు గంటల్లా కొట్టుకుంటున్నాయి. ఆ మండుటెండలో సైతం చల్లగా చల్లబడుతున్నా యతని కాళ్ళూ, చేతులూ.

* (అతడు) మెదడులో నరాలు మొత్తం మెలి తిరుగుతున్నాయి చిత్రవిచిత్రంగా.

సొమ్మసిల్లి పడిపోతున్న అతన్ని దగ్గర్లో వున్న ముంతమామిడి చెట్టు నీడలో పడుకోబెట్టారు. కాస్తేపయింది.

సొమ్మసిల్లి పడిపోయిన అతను అతి నెమ్మదిగా పైకిలేచి తనలో తను మాత్రమే గొణుక్కుంటున్నాడు.

ఆ భాషలో భావాలు భాస్వరంలా వెలుగుతున్నాయి.

ఏ ప్రేయసి కరుణిస్తే హర్షించాయో ఆ వాన చినుకులు. ఏ ప్రేయసి మరణిస్తే వర్షించాయో ఆ వాక్యాలు. ఏ ఊర్వశి నిర్ణయంతో నిందిస్తే నిర్మించబడ్డయో ఆ వాన చినుకులు. ప్రకృతి పరవశించి నప్పుడా? విరహం వికటించినప్పుడా? గజ్జెలు కట్టిన లేగదూడ ఘలం ఘలించినప్పుడా?

ఆ నాటి వానచినుకులు - ఎన్ని అర్థాలు నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి ఆ వాక్యంలో. ఎంతమంది బైరన్లూ, కృష్ణశాస్త్రులూ దక్కుని ఉన్నారు ఆ వాక్యంలో... ఈ మారుమూలనున్న ఒక అజ్ఞాని గుండెల్లోంచి వెచ్చగా వెలుపలికొచ్చింది దా వాక్యం.

తనలో తనే స్వగతంగా అనుకుంటున్న మాటలు - పతంజలికి అతి చేరువగా కూర్చున్న
కృష్ణారావుకి స్పష్టంగా వినిపించాయి.

ఆవి -

“అబద్ధం.. అంతా అబద్ధం.

ఒక మనిషి భావుకుడు కావాలంటే ఏవీ చదవక్కర్లేదు నాలాగ. ఏదీ వినక్కర్లేదు. నాలాగా.
మరేదీ పరిశీలించక్కర్లేదు నాలాగా.

భావుకుడు తయారుకాడు; జన్మిస్తాడు. మనిషిలో స్పందన.

ప్రకృతిలోంచి ఘనీభవించిన ఆ స్పందన జ్ఞానం.

అది..

అదే ఉంటే భావుకత అనాలి. మహానగరం మధ్యలోనే కాదు; మహారణ్యం మధ్య కూడా
జన్మిస్తుందనే సత్యాన్ని ఇప్పుడే తెలుసుకున్నాను. నిత్యమైన, సత్యమైన భావుకుడ్ని నేను కాదు...
ఆ రిక్షా గోపాలం. ఎన్నో ఏళ్ళుగా అంతులేని అహంకారంతో సత్యం అని నమ్మిన ఒక
అసంబద్ధాన్ని ఈ క్షణంలో ఇక్కడ సమాధి చేస్తున్నాను.”

★★★

(‘స్వాతి’ సపరివారపత్రిక 1996)*